

Nagrada „Svitanje“ – dodijeljena 23. 6. 2021. godine

Prva nagrada za mlađi uzrast dodijeljena je Andreji Petrović učenici VI razreda OŠ „Ristan Pavlović“ za priču

Sela u mome kraju

Svako mjesto ima nešto posebno, pa i Pljevlja gdje sam rođena i živim. Okružena su planinama, poljima i sa puno sela.

Sada su sela opustjela. Ni moje selo nije zaobišla ta sudbina. Radujem se svakom odlasku tamo. Posebno su lijepa proljeća kada se priroda budi. Čuje se pjesma ptica, cvijeće opojnim mirisima i raskošnim bojama doziva pčele i leptirove. Zastanem i osluškujem govor šume, žubor potoka i umilne pjesme ptica. Izgleda mi kao da sam se našla na nekom slavlju. Ali ljudi je, nažalost sve manje. Kao da su zaboravili da su dio prirode. Napuštene kuće izgledaju tužno dok iščekuju svoje žitelje. Ti prizori u meni ožive priče o vremenima kada je sve bilo življe i kada je tu bilo više ljudi. U gradu je život nekako brz. Svi negdje jurimo da stignemo. Pitam se gdje to tako žurimo? Biramo da budemo okruženi betonom u velikim soliterima dok, istovremeno, uništavamo prirodu. Našu majku prirodu. Ni jedna životinja na planeti ne ubija sopstvenu majku, osim nas. Stavite ispred čovjeka dvadeset prvog vijeka da bira između mobilnog telefona ili jedne šume i pogodite šta bi mu imalo veću vrijednost.

Volim i ja svoj grad gdje sam čula prve riječi i ušla u ovaj veliki svijet. Ali mislim da grad i selo mogu biti bliži jedno drugom. Naši preci su puno radili, mučili se, a mi to napuštamo i oni umiru po drugi put. Priroda nas daruje svojim plodovima, a mi bez mjere uzimamo. Pustoše se šume, ubijaju životinje, narušava se prirodni poredak.

Vjerujem da će moja generacija uspjeti da nađe sredinu između predaka i potomaka, između tradicije i budućnosti kao i između prirode i tehnologije. Odrasli ne vjeruju u nas, a ja sam sigurna da baš mi donosimo pomirenje.

Prva nagrada za stariji uzrast dodijeljena je Branki Dromnjak učenici IV razreda Gimnazije „Tanasije Pejatović“ za priču

Tragom skrivene namjere

Izašao sam iz kuće tiho i na prstima. Da je bila budna, vjerovatno bi me odvrćala, ispitivala, trudila se da mi dokaže nešto što je suprotno mojim namjerama, shvatanjima, postupcima. Možda je najgore od svega što bih ja ostao dosljedan sebi, odan svojim principima. To je ono što drugi nazivaju inatom, neposlušnošću da se uradi ono što je rečeno, svojeglavošću koja ide glavom kroz zid i ne haje za posledice za koje mora snositi odgovornost da bi dosegao razinu ljudske zrelosti.

Uvijek volim da idem putem srca, linijom koja ne poznaje compromise, kalkulacije, dvoumljenje. Moj put poznaje djelovanje u skladu sa mojim osjećanjima, koje dobija ne značenju svaki put kada mi se srce ispuni milinom a moja duša pronade spokoj.

Moja majka je osjetljiva, plašljiva i oprezna još od Balkanskih ratova od kada se mom ocu ne zna ni traga ni glasa, koji se ne pojavljuje još od onda kada je naredena mobilizacija i kada ga je majka ispratila sa suzama u očima, toplim osmijehom i knedlom u grlu. On nije pokazivao naročito sažaljenje iz ubjeđenja da će se brzo vratiti svom ognjištu. Otišao je bezbrižno, nije se pribojavao obaveza, strahote, razaranja i posleratnog nemira koji se uvukao u kosti svakog žitelja našeg sela, koji je osjetio surovost rata na svojoj koži. Od njegovog odlaska, majka se pribojavala bilo kakvog šuma, štreca kad neko pokuca na naša vrata, zgrči joj se lice kada neko pomene ratovanje, kao da je ona na ratištu i kao da se bori sa vojnicima na frontu. Duboko u sebi sam osjećao da je moj otac živ, da je postao pustolov i da plovi nekim toplijim morima ne zato što je zaboravio na mene i moju majku, već ne želi da se susretne sa svojim strahovima, nemirima... Volio bi da su to sjenke ljudi iz rata njihove strtepnje i slutnje, na taj način bi uvidio vrijednost života, cijenio bi ga više i trošio sporije dragocjene trenutke. Ako je pobjegao od nečega, to bi jedino mogla biti svađa sa stricem Mirom, a pošto se izgledna situacija za pomirenje nije nazirala, to se završilo tatinim odlaskom u vojsku. Vrijeme uvijek brzo prođe kada ga trošimo na dokolicu, tako malo predjela prepolovimo, protraćimo ga a ne uradimo ništa suštinski važno. Čovjeka okolnosti natjeraju da mnogo toga premosti, doživi, tako da vrijeme ubrza svoje kazaljke, da nam se dani prekrate od nezaustavljivosti svakodnevnih problema koje ne možemo kontrolisati.

Požurio sam na njegova vrata. Vrata su zabrekla, izgledalo je kao da je jak vjetar zalupio drvenu konstrukciju, a da je moj stric Mitar negdje izjurio, vjerovatno u žurbi.

Osjetio sam nesavladivu potrebu da razgovaram sa njim, kao da bi mi teški kamen pao sa srca, a koje je, od prevelikog pritiska, moglo prepući. Od djetinjstva bio mi je uzor, divio sam se njegovom umu, istančanom i britkom, imao je jasan stav kojeg sam se pribijavao a godinama kasnije uvidio sam valjanu utemeljenost njegovih stavova kojima sam se divio. Divio sam mu se, želio sam da, kad stasam, budem čovjek kao on. U ovom svom saznanju odgonetnuo sam jačinu svoje potrebe da razgovaram sa njim. Baš tada ga nije bilo! U tom trenutku zastala mi je knedla u grlu, bio sam na ivici da briznem u plač, osjećao sam se iznemoglo i usamljeno. Neko me potapša po ramenu. Stegnu svoje pružene prste uz moj vrat. Drugom rukom pomilova me po licu, brižno i drugarski, kao da me tješi i pruža mi nadu. „Delijo moj, ulazi da se izrazgovaramo“, reče mi stric, kao da je uspio pronicati u moje misli.

Na starom otomanu zgužvano je ćebe. Iz furune je buktala vatra. Soba je bila topla, gotovo zagušljiva od vrućine koja mi je oduzimala dah. Muči ga kostobolja, a ja neću ništa da kažem da ga ne bih uvrijedio. Ja znam da bi on meni ispunio želju i otvorio prozorsko okno da se prolutira zagušljiv prostor. Odras poštovanja je kada uvažavaš druge, imaš osjećaj za potrebe drugih, trudiš se da im udovoljiš ponekad i nauštrb svojih potreba i želja. „Imaš nešto na umu, nešto želiš da mi kažeš, čim si tako zamišljen“, prekide me oštar glas moga strica. Kao da me preplavio neki nalet spokoja, nastupilo je olakšanje, to mi je bilo potrebno i došlo je u pravom trenutku. Samo sam želio njega da vidim, želja za razgovorom mi je nestala a sama činjenica da postoji ljudska težnja da se nahrani nečija želja za utjehom, ulivala mi je nadu da krah ljudskosti nije blizu kao što mi se činilo. Nisam želio da oklijevam, niti da ga držim u nepotrebnoj neizvjesnosti. Izvadih pismo, ispisano mojom rukom, uvjeravajući ga da je očevo. Napisane su riječi utjehe, opraštanja i kajanja. Zurio je u mene. Ni on sam nije mogao da povjeruje. Nakon upornog ubjeđivanja, laž mi je postala toliko uvjerljiva da sam je izgovarao sa iskrenošću kao najveću istinu.

„Kad ću moći da ga vidim, kad će doći, hoće li on na to pristati?“ Redao je pitanja na koja nisam mogao da odgovorim ni razborito ni odlučno.

Odjednom, ubrzao mu se dah, srce mu je lupalo sve jače, iskolačio je oči na mene zbog uzbuđenja koje je strujalo njegovim venama a koje nije mogao nikako sakriti. Pohitao sam napolje da izvučem vodu iz bunara i dodam je stricu. Stavio sam bremenicu na sto. „Striče, u ovu čašu da naspem?“ Pritisnuo sam mu venu. Udarila ga je kap, bio sam siguran.

Tako se sve završilo. Brzo, bez pozdrava, jedino je on umro srećan sa saznanjem koje sam mu rekao. Bilo je dobronamjerno i iz sveg srca, to me je jedino radovalo.